

методикою почеркознавства, аналітичними методами порівняння людських голосів, а також інтерпретацією отриманих доказів в ході розслідування кримінальних злочинів.

Судова експертиза охоплює велику кількість наукових дисциплін, і багато актуальних проблем експертної науки важко вирішити, використовуючи ресурси однієї лабораторії в одній країні. Тому міжнародна співпраця дає явні переваги.

Меті вдосконалення методик експертних досліджень слугують і конференції експертів-криміналістів, що проводяться в містах різних країн (Лозанна, Краків, Стамбул, Хельсінки, Глазго).

Пропонується використати науковий потенціал експертних об'єднань, навчальних інститутів і дослідницьких установ Європи, які займаються прикладними дослідженнями. Їх співробітництво на договірній основі має перспективи для підвищення конкурентної здатності ЄС і покращення розслідування різних злочинів за рахунок проведення наукових досліджень і методичних розробок судових експертиз [5].

Реалізація інтеграції судово-експертної діяльності приведе до гармонізації і удосконалення експертного національного законодавства і теоретичних основ експертизи, вироблення єдиних методичних рекомендацій з різних видів експертиз, отримання міжнародного визнання експертних висновків в цілому, удосконалення експертної діяльності, підвищення професійної майстерності працівників судово-експертних установ [6].

Список використаних джерел

1. «Про судову експертизу» Закон України від 25.02.1994, №4038-11 – ВВРУ, – 1994, – №28, – ст. 232.
2. «Про судово-експертну діяльність в Україні» Проект Закону» / ел. режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua>.
3. Хазиєв Ш.М. О Европейской сети судебно-экспертных учреждений www/forensic.ru/ENFSI/doc.
4. Бородаев В.Е. Об образовании Евразийской ассоциации судебно-экспертных учреждений / В.Е. Бородаев // Теория и практика судебной экспертизы, №2 (18), 2010. – с. 188-190.
5. Международные судебно-экспертные организации / эл. режим доступа доступу: <http://ctur.ru/liberi/spravochnik/ms>.
6. Бекбулатова Т.М., Бородаев В.Е. О международно-правовом сотрудничестве в сфере судебно-экспертной деятельности в рамках евразийского экономического сообщества / Т.М. Бекбулатова, В.Е. Бородаев// Теория и практика судебной экспертизы, №2 (30), 2013. – С.132-138.

Клочуряк М.Д.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДПИСІВ, ВИКОНАНИХ В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОГО ЗОРОВОГО КОНТРОЛЮ

Підпис – особливий вид рукопису, що ґрунтується на динамічному стереотипі і часових зв'язках та ілюструє прізвище конкретної особи у

вигляді літер або умовних письмових знаків, виконаних цією особою власноручно із засвідчувальною метою на певному матеріальному носіїві.

Наведені основні елементи підпису: *транскрипція* (графічне зображення, що означає прізвище або ім'я особи, яка підписалася), *загальний вигляд* (його геометричне зображення), *побудова, переважна форма, протяжність і напрямок рухів, ступінь їх зв'язності, надавлювання та розміщування відносно реквізитів документа*. Класифіковані загальні й окремі ознаки підпису, що дозволяють ідентифікувати особу, яка його виконала.

Підписи виконуються під час діяльності людини під впливом різних об'єктивних і суб'єктивних умов. Тому, експерти зустрічаються з необхідністю криміналістичних досліджень підписів в умовах різних збиваючих факторів: зовнішніх – незвичайний пишучий прилад, зовнішнє обмеження зорового контролю, транспорт, що рухається; внутрішніх – хворобливий стан (хвороби очей, душевні розлади та ін., алкогольного чи наркотичного сп'яніння, незвичайний психофізіологічний стан, які потрібно враховувати в ідентифікаційному дослідженні.

Основними видами експертного дослідження підписів є: класифікаційні, ідентифікаційні, неідентифікаційні, ситуаційні. До виду неідентифікаційних досліджень відносяться виконання підписів в умовах обмеженого зорового контролю (відносно постійній, тимчасовій). Надзвичайно розповсюдженими причинами, що негативно впливають на повноту зорового контролю є різноманітні ушкодження і травми очей людини, захворювання очей виконавця підпису і відсутність окулярів чи контактні лінзи.

На підставі вивчення експертної практики показано, що методика неідентифікаційних досліджень підписів, виконаних у незвичайних умовах, зокрема з обмеженням зорового контролю, є складною, оскільки таким підписам притаманні зміни ознак, які повинен вміти оцінити і врахувати експерт під час дослідження.

Тому експертам-почеркознавцям потрібні вузько-спрямовані методики найбільш поширених ситуацій неідентифікаційного дослідження підписів в умовах наявності різних збиваючих факторів: зовнішніх – незвичайний пишучий прилад, зовнішнє обмеження зорового контролю, транспорт, що рухається; внутрішніх – хворобливий стан (хвороби очей), душевні розлади, стан алкогольного чи наркотичного сп'яніння, незвичайний психофізіологічний стан, які потрібно враховувати в ідентифікаційному дослідженні.

Окремою методикою є дослідження підписів, виконаних в умовах обмеженого зорового контролю (різноманітні пошкодження і травми очей людини, захворювання очей виконавця підпису і відсутність окулярів чи контактних лінз, якими користується особа).

Підписи, виконані вказаними особами, можна класифікувати на такі, що виконані: в повній темряві, із свідомою відмовою від зорового контролю, з послабленням зорового контролю в результаті хвороби чи травми очей, з

виключенням зорового контролю якоюсь перешкодою при нормальному освітлюванні (природному і штучному).

При письмі без зорового контролю, або при обмеженні зорового контролю у кожному випадку найбільшим змінам піддаються будова підпису, зв'язність, нахил. Без істотних змін залишаються такі ознаки як ступінь виробленості, та окремі ознаки підпису. Тому під час методики експертного дослідження експертам-криміналістам необхідно враховувати зміну вказаних ознак під час оцінки встановлених ними співпадань і розбіжностей ознак підпису.

Під час відбору експериментальних зразків підписів, виконаних в умовах обмеженого зорового контролю, потрібно враховувати умови, в яких виконувались досліджувані підписи.

Результати проведеного експерименту показали, що підписи, виконані в умовах обмеженого зорового контролю, піддаються певним змінам, проте за такими підписами можлива ідентифікація особи, якою вони виконані. Характерні ознаки таких підписів дозволяють вирішити і питання неідентифікаційного характеру про виконання підписів в незвичайних умовах.

Під час криміналістичного дослідження таких підписів експерти-почеркознавці повинні враховувати ці зміни ознак при оцінці встановлених ними збігів або розбіжностей ознак таких підписів.

Відбір експериментальних зразків для дослідження підписів, виконаних в умовах обмеженого зорового контролю, необхідно проводити в таких самих умовах, в яких виконувались досліджувані підписи. Крім експериментальних зразків підписів, відібраних у спеціальних умовах, експерту необхідно надавати вільні та експериментальні зразки підписів, виконаних у звичайних умовах.

Судова експертиза підписів є ефективним засобом встановлення обставин кримінального правопорушення і дозволяє використовувати в процесі розслідування і судового розгляду останні досягнення в галузі науки і техніки.

Кобилянський О.Л., Малікова А.О.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЕКСПЕРТИЗИ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ (частина 3)

Холодна зброя може використовуватися при вчиненні різних кримінальних правопорушень. Крім того, окремим кримінальним правопорушенням є її незаконне носіння, виготовлення, ремонт або збут (ст. 263 КК України).

Холодна зброя стає об'єктом криміналістичного дослідження у таких випадках, коли:

- необхідно вирішити питання, чи є предмет холодною зброєю;
- в процесі розслідування кримінальних правопорушень за слідами, які залишилися після застосування холодної зброї, і за слідами, наявними на самій зброї, необхідно встановити певні обставини і факт її використання